

www.Kurdishthinktank.org

مه نه فیهستی مه له کیهت له کوردستان

غیاسه ددین نه فیهندی

bazoft2001@yahoo.com.au

۲۰۰۹ | ۵ | ۲۷

گهر دزه بوایه مه پادشاههک

لائق بدیا خودی کولاههک

ته عین بیوا ژبو وی ته ختهک

زاهیرفه دیو ژبومه به ختهک

حاسل بیوا ژبو وی تاجهک

ئه لبه ته ده بو مه ژی ره واجهک

خه مخواری دکر لمه یه تیمان

دنیایانه دەر ژدهستی له ئیمان

غالب نهدبو لسەر مه ئەف روم

نهدبونه خرابه ی دهست بوم.

ئەحمەدی خانی

له بەر ئەوهی به توندی بهر شالاوه کانی شه‌ری دوو ئایدیۆلۆجیای سه‌رسه‌خت که وتووین و بووین به گووری شه‌ری سارد، که هه‌ردوو جه‌مسه‌ره‌که‌ی له‌گه‌ل دروستبوونی که‌یانیک‌ی کوردیدا نه‌بوون. نه‌مانزانی چوون سوود له‌و مملانییه‌ وه‌رگرن و کوردستانیش بوو به‌ تاقیگه‌ی ئەزموون و تیۆره‌ سیاسییه‌کان و واری به‌کاره‌ینانی چه‌کی فرۆشراوونیمه‌ی کوردیش به‌دوگما ئەسیری چه‌ند زاراوه‌ییکی سیاسی ماینه‌وه، که له‌ناو فه‌ره‌نگه‌ سیاسییه‌کاندا تۆزی له‌سه‌ر نیشته‌وه‌و زه‌مان تووری هه‌لداون: ئیمپیریا لیزم، برجوازیه‌ت، خه‌باتی پرۆلیتاریا، مملانیی چینیایه‌تی، کافر، له‌په‌رچه‌و، ئیقطاعی، رجعی ..هتد.

ئیمه‌ نه‌مانتوانی له‌مارکسیزم بگه‌ین، له‌بهر ئەوه‌ی له‌که‌لتورماندا کۆنسیپتیکی نامۆبوو وه‌هروه‌ها ئاینه‌که‌شمان دۆراند و نه‌مانزانی وه‌کو تورک و فارس ئاینه‌که‌ بوو خزمه‌تی ئارمانجی نه‌ته‌وه‌یی به‌کارینین. نه‌ به‌ئیسلاام توانیمان ده‌وله‌ت دروستکه‌ین و نه‌ش هه‌یزی چه‌پمان بوو گه‌یشتن به‌ئارمانجه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کان به‌کاره‌ینا.

شه‌ری شه‌پۆلی هه‌زی چه‌پ و پێشکه‌وتنه‌خوازمان به‌ئیسلاام و رجعیه‌ت ده‌کرد و به‌ده‌یان ناووناته‌وه‌ی ئیستیعما‌ری ره‌جعیمان به‌کارده‌هه‌ینا بوو لێدانی ئەو هه‌زه‌ مه‌زنه‌و له‌هه‌مانکاتدا شه‌ری ئاینمان به‌ کۆمونیستیکی سه‌قه‌ت و ئیغلیج ده‌کرد که ته‌نها ره‌نگی سوورو چه‌کوچوداسه‌که‌ی له‌کۆمیونیزم ده‌چوو. چه‌په‌که‌مان ده‌ستی به‌ پرۆژه‌ییکی مه‌زنی هه‌وشیارکردنه‌وه‌ کرد، چونکه‌ چه‌پ خۆپه‌ندنگه‌یه‌کی فیکری مه‌زن بوو بوو خه‌لک، ده‌توانم بڵیم ته‌نها گروپی هه‌زیبوو بته‌وانیته‌ ده‌ستکاری بیروباوه‌ری خه‌لکی کوردستان بکات و باوه‌ریان به‌ ئاین له‌قبکات، به‌لام به‌داخه‌وه‌ ئەو پرۆژه‌یان به‌نیوه‌چلی به‌جیه‌شت و هه‌ولیان دا پرۆژه‌ییکی راستی نه‌رمروو پێشکه‌وتنه‌خواز بکه‌ن به‌ ئه‌لته‌راتیف، له‌ نه‌جامدا بوون به‌ کۆبیکی خراپی راست و ملله‌تی کوردشیا‌ن به‌ نیوه‌چلی به‌جیه‌شت و نه‌یانگه‌یانده‌ رێژه‌ییکی هه‌وشیاری به‌رز بوو ئەوه‌ی ئەو هه‌وشیاریه‌ی بیه‌ته‌ رێگر له‌خراپه‌کاری، چونکی مرو‌ف په‌کی له‌دووان پێوسته‌ بوو ئەوه‌ی به‌ردی بناغه‌ی به‌هاو ئاکار دابنیت: یان ده‌بی هه‌وشیاریکی به‌رز و نه‌تۆی هه‌بیت که له‌بهر ئەو هه‌وشیاریه‌ خراپه‌ نه‌کات، یانیش ده‌بی، له‌ روژی حیساب و له‌ قیامه‌ت و جه‌ه‌نم بترسیند.

بوو خۆپه‌ری سیاسی باری کوردستان به‌ئاشکرا ده‌رکه‌وت که روخاندنی به‌هاو ئاکار و ره‌وشتی کۆن شتیکی باش نییه‌، ئەگه‌رچی کۆنه‌په‌رستی و دوگمای پێوه‌ دیارییه‌ت ئەگه‌ر پێشتر ئاکاریکی نوێی مۆدرن نه‌چه‌سپینین ناتوانین ئەخلاق‌ی کۆن به‌شۆرشگی‌ری پڕوخینین، له‌بهر ئەوه‌ی که مرو‌ف ناتوانیته‌ به‌بی به‌ها و ئاکار و ئەخلاق‌ بژیته‌، که‌واته‌ به‌هاو ئاکار و ئەخلاق‌ی ئارا هه‌رچه‌نده‌ خراپ و پاشکه‌وتووین، له‌بی به‌هاو ئاکار و ئەخلاق‌ باشتره‌، به‌کورتی، ئەخلاق‌ی کۆن له‌بیه‌خلاق‌ی باشتره‌، له‌ناو‌بردنی ئەخلاق‌ و به‌هاو ئاکاری نوێ به‌ پڕۆسپه‌سیکی ته‌دریجی و له‌سه‌ره‌خۆ ده‌کریت و ئەزموون و تاقیکردنه‌وه‌ هه‌نگاوی داها‌توومان نیشانه‌دات. ته‌واو‌بوونی شه‌ری سارد و رووخانی بلۆکی سۆشیال کۆتایی به‌و مملانییه‌ نه‌هه‌ینا، به‌لکو له‌ته‌نجامی ئەو نسکۆیه‌ مه‌زنانه‌دا نه‌وه‌ییکی زۆر سه‌یر دروستبوو، که په‌درۆ ده‌لیته‌ زه‌ره‌کی و به‌ دزی ده‌لیته‌ ژیری و به‌ بی به‌هاو ئاکاری و به‌هیچ نه‌زانینی مافی خه‌لک‌یه‌ر به‌رامبه‌ر به‌ مافه‌کانی خۆی ده‌لیته‌ نازایه‌تی، بوو نا! نه‌ترسی خۆی ماوه‌ و نه‌ش ئاستی هه‌وشیاری و روشنییه‌که‌ی ئەوه‌نده‌ به‌رز له‌به‌ریان خراپه‌ نه‌کات، ته‌نها چه‌ند زاراوه‌ییکی خه‌ش مایه‌وه‌ مرو‌فی کورد خۆی پێوه‌هه‌لواسیته‌، له‌ ژیر فشاری قه‌یرانیکی مه‌زنی

هزردا به رهو دواوه كشيپه وهو خوئی به به هاو ئاكاره عه شاپريه كان هه لواسی، چونكه نهو به هاو ئاكارانه تهاهی وشه رف "به وا تا ساكاره كهی" پیده به خشی، ئینجا كوئسیپتی تازه له سه ر بنه ما كوئنه كان دروستبوون و كهوتینه ناو گبژاوی زاراوه كان، وامان ده زانی كه مه له كهیت ومیرنشیینی دژی وه طه نییه ت و پيشكه وتنخوازیی وپاتریوتیزمه وه هه مانكاتدا وا واپته گه یشتبوون كه چه پ دژی ناین و پرواو قه ومیه ته له هه ردوو كوئسیپندا بوپه ری ئیکستریمان وه رگرتبوو، كه چه پ چه پایه تی خوئی ده دفرنییت کارتیکردنیکی دراماتیکی له راستیش ده كات بوپه ش په یوه ندی نیوان هه ردوو جه مسه ره كه په یوه ندینیکی گرنه گه و هه ردووکیان بو په كتری گرنه گه بو نه وهی له روانه گی دژاپه تی و پیقازی په كتری ئیسباتكه ن.

له كه نگی نهو هه موو نه زمونه سه ختانه دا، باری كوومه لاپه تی كورد چه قی و له حاله تپکی نه لفا ماپه وهو له حه تمیه تی گورانكاریش كوومه لگی كورده واری هه ر له قوناغی فیودالیزم ماپه وهو له بهر داگیركردن، دیاسپورا، په رتبوون، رووخانی پروا لای تاك، بی هه داری و نه بوونی ناوکیك، سینترالیکی به هیزو زور فاكته ری تر ته نها وه كو كوومه لگی خپله کی ماپه وه؛ ماموستامان، سیاسیمان، نه كادیمیمان، دكتورمان، پروفیسورمان، سه روک حزبی پيشكه وتنخواز و چه پمان، ته نانه ت نه وانه ی له ده ره وهش ژیاون و خوئندووپانه، ئاغاییکیان له ناخداپه! حه زده كه ن خه لك له به ریان هه لستئ، له دواپان پروون، و له ده رگا به پيشپانیخه ن، كوومه لگامان كوومه لگاییکی جوتیاری فیودالیه به هه موو گرئدافییه كانیه وه. جارئ كوئسیپتی "شار" وشارستانییه ت دروست نه بووه. بیگومان له به رکردنی جلی مؤدرن و دروستکردنی ئاقاهی به رز و بورج و هوتیل، شارستانییه ت ناهیننه كاپه وه. ته فلیبوونی نه ته وه پیمان، شارستانیمان، ده وله تیمان، هه مووی لاوازه، ته نها ته فلیبوونی خپله کیمان به هیزو خپله كه مان به سه ر هه موو ته فلیبوونه كانماندا زاله، بوپه ش دلیم؛ ئیمه له ناو پیقازیکی زورسه بردا ده ژین، نوپنه ره كانی هزری چه پمان چه پ نه بوون، به لكو ئاغاییکیان له ناخدا بووه و هه ر سكرتیریکی حزبیکی چه پ له بیست هه تا سیسال زیاتر له له ده سته لاتی حه زبه كه پدا ماوه ته وه، هه ره كه بلیی كه سیتر له ناو حه زبه كه دا نییه جیگای بگرتت، یانیش حه زبه كه له و ساله درژانه دا هیچ كادیریکی به ره منه هیناوه، هه ردووکیشیان بو نه وهی بن به بیانوو، پارادوکیسیکی خرشن.

راسته شووشگیره كان، دروشمی چه پمان به گورانكاریه وه هه لداوه بو نه وهی له گه ل په یره وپان بگونجئ، نه چه پمان چه پ بووه و نه راستمان راستبووه، نه ئولدارمان ئولدارن و نه بیروایه كانمان بیروان، شتیك دروست بووه له نیوان هه ردوو كوئسیپندا، دوو جه مسه ری ئاشكرامان نه ماوه. نهو راستییه ش كه به كوئسیرفه تیف خوئنیشانداوه هه میسه ژینگه ییگی مناسب بووه بوو ده ستیپوه ردانی دژمان.

خه لکی ستووكهولم، نه مستردام یان ئوسلو هه سستی شارستانیان به رامبه ر به شارو ته نانه ت ده وله ته كه شیان له پیناوه جیهانگه ری كه مده یینه وه، ئیمه تازه خه ریکین نهو هه سته به سه رچووه له ناخی خه لكدا بچینین و به پرؤسیسیکی دؤراو، فیودالیزم بکهین به بورژوا وسه رمایه دارو دواتر ئینجا سووشیالیزم و جیهانگه ری؛ نه وه یان دوورگه ییكه كه چاکنییه رووی كه شتییه كانی نه وه دها تووه كانمانی لیكه ین.

زمانمان زمانی گونده، جارئ نه مان توانیوه به قوناغه كانیتردا پروون، تاكو ئیستا زمانیکی ته فگه رمان نییه، زاراوه كانی هه مووی زاراوه گی گوندن، زمانی فه لسه فه مان نییه به لكو گرفته هه ره مه زنه كه مان نه وه په كه فه لسه فه مان نییه، زمانی زانست و زمانی شارستانییه تمان نییه، نه گه ر نهو هه مووه مان نه بن چوون ده توانین باسی بونیادگه ری (Structuralism) بکهین وچی لیته ده گه ین، ئیمه نه گه ر به بونیادگه ریدا نه پروون وریچكه ی تاییه تمان نه ییت، بیگومان ناتوانین له ته فکییه ت (de structuralism) تیبگه ین، هه ره ها مه حاله له پؤستمؤدرنزمیش بگه ین نه گه ر خوئندنه وه ییگی چاكرمان بو مؤدرنزم نه ییت، چوون ده توانین ئارمی سووسیال دیموكرات هه لگه رین و هیچ

مومارەسەيىكى سەرماپەدارى و سۇشپالىستمان نەيىت، ئىمە خىلپىكىن ناوى دېموكرات و سۇشپال دېموكراتمان ھەلگرتوۋەو بۇ ئەۋەى دېممان لەلاى رۇژھەلات ئەرئىت.

مەحالە بتوانىن بەھەموو قۇناغەكاندا پرۆين لە رۇژى دروستبوونى ژيارەۋە، بەلام دەتوانىن سوودى لى ۋەرگرىن و بە فلنەرىكى پراگماتىك سوودەكانى لىدەرئىن، لەوانەيە بارمان زۇر ئاسانترىت لەۋەى كاتى خۇى لەئەنجامى ھىزى ھزر كارى تىداكراۋەو دروستبوۋە وخەلكانىتر بە ئەزموون و تاقىگەرى فېرېوون، بەلام بېگومان بۇ ئىمە زۇر ئاسانترەيىت ئەگەر بزانىن خويىندەۋەيىكى ئەكادىمى وزانستى بۇ بگەين. جاران تيورى رېژەبى وتيورى كېش كارىكى مەزن بوون بۇ ئەۋەى كەسېك بتوانىت ھزرى تىدايكات و بياندۆزىتەۋە، كەدۆزانەۋە، رووى ئەرديان گۆرى، بەلام ئىستا ھەموو خويىندكارىكى ناۋەندى و ئامادەيى دەيانزانىت.

چەمكى فەندەمىنتال زۇر لاي كورد بەھىزبوۋە، "يان ناچىتە ئاش يانىش ئاشەۋان دەكوژىت" وكورد لەسەر رابردووى خۇى زۇر بەنەفرەت و توندە، ئەگەر رېژىمىك گۇرا ھەۋلەدەين ھەرچى پەيوەندى بەو رېژىمەۋە ھەيىت بەبوغزىكى قول بېفەوتىن، لەژىر دروشمى پىشكەوتنخوازو (وطنية) ھەمووشتىك رادەمالىن، بۇيە ھىچ بەردەۋامى پاراستنى كەلتورى/فەرھەنگىمان نەماۋە. پىمان وايە سەركدەكانى كورد ھەموويان ھەلەيان كروۋە، بگرە لە صلاح الدين ئەبويەۋە ھەتادەگاتە بەدرخانىيەكان و مەلىك مەحموودو بارزانى، ئىمە نەمانتوانىۋە لە دىرۆك تىبگەين ونەمانتوانىۋە شىكرندەۋەى بارى دەۋرۋەرى سەلاخەدىنى ئەيۋى بگەين، ھەر بۇ ئەۋەندە نازاين باسى ئەۋەبگەين كە سەلاخەدىن دەۋلەتتىكى كوردى دروستنەكرد! نازاين كە ھزرى نەتەۋايەتى لەناو كورد ھەتاكوچاخى ھەژدە دەستى پىنەكردبوو. ئەۋەندە لەشۇرشى بەدرخانىيەكان گەيشتووين كە توركەكان بنەمالەى بەدرخانىيەكانىان گرت و نەفياي كردن، نازاين ئىزدىن شىر چىكردو چۇن ھەرەسى بەو شۇرشە مەزنەھىنا. ئەۋەندە لەشۇرشى بارزان تىبگەيشتووين كە شىخ عەبدولسەلام لەسېدارەدرا، نازاين بۇچى بارزانى نەمر نەيويست خويى كورد لە نسكۆى ۷۵ پرژى.

نازاين بۇچى مەلىك مەحموود درىژەى بە پرۆژەى مەملەكەتى كوردستان نەدا، ئەۋەندە دەزانىن بلىن شىخ مەحمود تۇقەى لەگەل ئىنگلىزەكان نەكرد. تەنھا دەزانىن گلەيى بگەين، تواناى ئەۋەمان تىدا نىيە شىكرندەۋەبگەين و لەھەلەكانمان فېرىن.

لەئىستاۋە، لەناو ئەو مەنەفىستەدا دەبى جارىكى تر درىژە بەخەباتى بەدرخانىيەكان بدەين، درىژە بە پرۆژەى مەلەكەتى مەلىك مەحمود بدەين لە پىشەۋا قازى فېرىن كە قەت نابى پروا بەدژىن بگەين و لەبارزانى فېرىن چۇن خەبات بە تھەنگى ىرنۇ و چەند لەتەنانىك دەكرىت نەك بە بورجى عاجى و خۇبەزلزانىن بەرامبەر بەمللەت، چونكى بارزانى نەمر ۋەك شۇرشىگىرىكى ئوروسوكرات و بنەمالەيىكى ناودار لەبەرامبەر دژىن زۇر مەزن بوو، لەھەمانكاتدا لەگەل پىشەمرگە و خەلكى ھەزارى رەشوروت لەسەر يەك سەفرە نانى دەخوارد. بەپىويستىدەزانم بزوتتەۋەى ئوروستوكراتىيەتىكى پاترىۋتى شۇرشىگىر دروست بىتتەۋە بۇ ئەۋەى رىگا لە سەرخىلە فېودالە خونمژەكان بگرىت بۇ لەرئلادانى خەباتى رزگارخوازى مللەتى كورد، چونكە ھەندىك لە سەرخىلەكان بە بۇچوونى من و خويىندەۋەى بارى دىرۆكى كورد، ھەمىشە ژىنگەيىكى ئاسان بوون بۇ ئەۋەى دژىن پلانەكانى كوردقيران لەناوياندا بچىنىت و بەئاسانى بيانكات بەداردەستى خۇى بۇ لەناوبردنى سىنترالىكى بەھىز؛ لەھەمانكاتدا گرنىكىكى زۇرى ھەيە بۇ ئەۋەى بۇشايى سياسى نەمىنىت، بۇ ئەۋەى شەپۇلىكى توندرەۋى نەرمىر بىتتە ھىزى سىھەم لەكوردستان.

دەبى بزوتتەۋەى مەلەكىت دروستكەين بۇ ئەۋەى ناوكىكمان ھەيىت و ئەو ناوكە بىتتە سامبول و مەرجەغەتى سياسى ونەتەۋەيى، نەك ۋەكو جاران شەرعىەتمان لە لاۋازبوون و ناشەرعىەتى حوكمى بەغدا ۋەرگرىن، دەبى شەرعىەتمان لەدەست سامبولى مەلەكەتى كوردستان يىت. ژيانى سياسىش رىگاي خۇى بەتەۋاۋەتى ۋەرگرىت و ئەو ناوكە بىتتە بناغەى سىھەمى سىكچكەى مىللەت/حكومت، ئۆپوزىسيۇن و تەنھا مەرجەغەتى سياسى و سامبولى خەباتمان يىت؛ ئەوسا بەبۇچوونى من :جەمسەر دروستدەبىتتەۋە، بۇ ئەۋەى بتوانىن رىز لە خەبات و پەيرەۋى

چەپمان بگرين، دەبى جەمسەرى راستىش بژيئىنەو ەو لەمەودوو ە چەپ بىتتە ماىە لەناوردنى ئوروستوكراتىەت و ەەرچى شەپۆلى راست ەپەو نەش راست بىتتە ەپزىكى رىگر لە رىگاي پىشكەوتنخووزى و ئازادى پەكجارەكىمان.

ئىمە چەپىكى پاترىوتى نىشتىمانپەرورەمان دەوتت بۇ ئەو ەى بىتتە جەمسەرى ترى ەاوسەنگى سىياسى بەرامبەر بە راستىكى نەتەو ەپى وپاترىوت، ئەو راستەى كە ەمەو ەپزە كونزىرفەكان لەخۆپەو ەبگرىت و بىتتە ەپزىكى پىشكەوتنخووز لەجىاتى ەپزىكى فىودالى خوئىن مژ. لەجىاتى ئەو ەى ئاگان بكوژىن و ەولى لەناوردنىان بەدەين، دەبى لەناخى خۇمان شەپزان لەگەلدا بگەين و بىانكەين بە مروقى پاترىوت بۇ ئەو ەى لە پروسە سىياسىەكەدا دەورىكى ئاڤاكەريان ەبىت و بتوان ەاوسەنگى بخەنە ناو ەاوكىشە سىياسىەكەى كوردستان.

ئەگەر لە ەاوكىشى سىاسىدا دوو جەمسەر نەبىت بارى خراپى لى روودەدات و كوئىسىتى خەبات بەرەو تۆتالىتارىزم دەبات، چونكى بارى ئىستانى كوردستان لەروى خوئىندەو ەى سىياسىەو ەبارىكى ئاناسايە، لەهېچ شوئىتەك نەبوو ەكۆمەتتىكى دىموكرات ەبىت بە دامودەزگاو پەرلەمانەو ە ئوپوزىسىونى نەبىت، مەرج نىبە ئوپوزىسىون دژى ەمەو ەخەباتى حزبە دەستەلدارەكان بىت، دەكرىت ئوپوزىسىونىكى نەتەو ەپەرسىت وپاترىوتىشىبىت و لەگەل حزبە دەستەلدارەكانىش لەرووى ەزرەو ەپەكنەبىت.

حزبە بچوكەكان بەداخەو ەنەيانتوانىو ە ئىتلافىكى پاترىوت دروستكەن و بىن بەهپزى سىپەم لەكوردستان، بۇ ئەو ەى حزبە دەستەلدارەكانىش بتوانن خەباتى شۆرشگىرى پىشمەرگاپەتى خۇيان بە فۆرمىكى شارستانى بەرپو ەبەن وپروسە سىياسىەكە رىچكە ئاناسايەكەى خۆى وەرگرىت و شۆرشى سىپى رووبدات، شۆرشى رىفۆرم چاكسازى رىگا لە كەسانىتر بگرن بۇ ئەو ەى نەبەن ەپزى سىپەم، رىگا لە شەپۆلىكى نىشتىمانپەرورەرى نەتەو ەپى پاترىوت بكرتەو ە بۇ ئەو ەى ەلەكان ەلمزىت و بىتتە كاغەزى فشار بۇ دەولەتە ئىقلىمىەكانىش و بۇ ئەمرىكاو ئەوروپاش بۇ ئەو ەى فشار نەخەنە سەر دەستەلاتى كوردى كە بە كەمترىن مافى سىياسى وژيان ئەرىن.

ئەگەر حوكمى كوردستان بىتتە حوكمىكى (مەلەكى دستورى دىموكراسى) كە حوكمەت كارە خزمەتگوزارىەكانى خۆى بكات، ەلەبكات و شتى باشىكات و ئىستىقالە بدات و درووستبىتتەو ە، بەهپزىت، لاواز بىت، ەەرچى پىكات مللەت دەبىتتە رەقىب لەسەرى، ئەوسا ئەگەر ەاولاتىتەك لەبرساندا يان لەبىكارەباپى وپى حالىدا يان لەبەر ەرشىتىكى تر جىنو بەحوكمەت بدات لەخانەى دژمانى ەمەو ەخەباتى پىشمەرگەو بزوتنەو ەى رزگارخووزى كوردستان نەزمىردىت، با شتىك بىمىت ەاولاتى وەكو (تەنفىس) توره بوونى خۆى پىدا ەلرئى بەپى ئەو ەى دژابەتى خەباتى گەلى كوردستان بكات، با ئەو سامبولانەمان بىمىن بۇ ئەو ەى دانەبەزە رىزى ئەو ەى ەاولاتىكى توره جىنو بە موقەدەساتى كورد بدات و بىتتە ماىەى ئەو ەى لاپەنى ناخەز و دژمن ەلەفۆزەو ە، دەبى ئەو موقەدەساتانە لە كورسى حوكم دوورىن و وەكو ەپزىكى سەرورە و مەرجەى سىياسى وئابىنى و كۆمەلاپەتى بىن بە نموونە بۇ خەبات و ژيان وپىشكەوتنى ەمەو ە مللەت و دەستەبالاپەكان لەسەرسەرمان بىمىت.

دەكرى مەلەكىش بىن و دىموكراتى دستوورىشىبىن، بەلام مەلىك ەەر لەشوئى خۆى دەمىتت و ەپچ شتىك ناگاتە سەرورەپەكەى، چونكى سەرورەپەكەى لە شەرعىەتى خەباتى سەدان سالى كورد وەرگىراو ەو وەكو ناگرى نەورۆز ەتا ەتا ەپە ەەر گەش و سەرورە دەمىتت.

وەك دەبىن لەدەوروبەرى كوردستان، بەتاىەت و لاتە ەرەبىەكان، ئوردنى لىدەرچىت ەرەمەو ەى ئەوانەى لە كاتىكدا ئىعلانى جەمورىتبان كرد، ەەر مەلەكىن، حافز ئەسەد لەسورىا دەروات كورەكەى دپتە جىگاي، حسنى مبارك دەروات كورەكەى ئامادەكات، سەدامىش بەتەماى ئەو ەبوو، مەمر قەزافى و زورىتر، ەەر ەمەو ەى لەسەر چەمكى وپراسەت دەروان ناو ەكەيان لەمەلەكى گۆرپو ە بۇ جەمورى، بەلام وەك رەفتار ەەر مەلەكىن. ئىمەى كوردىش بەرەو ەمان دەرد دەروىن، دەردە لەبەرئەو ەى نابى ناوتىك لەخۇمان بنىن و مومارەسەپەكەى دى بگەين با

لەسەرەتاوێ خال لەسەر پەیفەکان دابننن لەخۆمان ورابردوومان شەرمەنەکەین، ئێمە مەلەکی دەبین لەبەرئەوێ تەقنی کۆمەلمان لەسەر ئەو بناغەبە درووستبووێو سامبول گرنگیکی تاپیەتی لە ژبانماندا هەبە، ئێمە مەلەکین لەبەر ئەوێ مەلیک مەحموود پڕۆژەییکی مەلەکی تەواونەکراوی بەجێهێشت، لە قوئاغی وەک ئێمەدا سامبول وەرگرتن کارێکی ئاسایی و رەواپە، ئێمە ئەگەر سامبولیکمان بۆ خەباتکردن نەبیت ناتوانین بەردەوامی بەخەباتمان بدەین، گەنجەکانمان دەبین بە وێل و سەرگەردان و ژبانیان دەبیتە فەوزاوی و واتەیی، ئێمە دەبێ بەرلەهەموو شتیکی بێر لە ولاتیکی بکەینەوێ کە تاپیدا بەسێنەوێ، ئینجا دەتوانین شتی تر بکەین و بێگومانیش خەباتی چینیایەتی دواي خەباتی رزگاربوون دێت، ئەگەر خۆمان ولاتمان نەبیت ناتوانین شەر بۆ ولاتانیتر بکەین، لەقوئاغی سەرخۆبوون بێن و خەباتی چینیایەتی بکەین و باسی ئومەمیەت بکەین، یانیش بە ئەبستراکت بەدوای جیهانگەری بکەوین، کە چەند کەسێک زەنگیندەبن و ئەوێ ماوێ لەژێر پێیان و ن دەبیت. بۆبە گرنگی دەزانم لەباشترین و نێزیکترین رێگای سەرخۆبوون بگەرێم، هەرئەوێ بەدوای دروشم و قسەي ناو فەرھەنگەکان نەکەوم، کۆنسیپتە کۆنەکانیش بە دۆگما نەکەم بە تەنھا رێگای هزری خۆم، بەلکو شتەکان وەک خۆیان چۆن ئاوا بیانننم، نەک وەک ئەوێ مەن دەمەوێ بیانننم، چونکە ئەوێ دوو کۆنسیپتی لەهەفجیاوازن.

ئەوێ لەرۆژھەلات دەبینن و هەستی پێدەکەین زیاتر بەرەو مەلەکیەت دەروا نەک جەمھوریەت، چونکی سەرکۆی مرۆف دەبیتە بنەمالە و سەرکۆی بنەمالە دەبیتە خێل و سەرکۆی خێل و خاک دەبیتە فیودالیزم و سەرکۆی فیودالەکان دەبیتە ئیمارەت، سەرکۆی ئیمارەتەکانیش دەبیتە مەلەکیەت کە ئەو هەموو خێل و فیودالانە لەژێر ئالای پەک مەلیکی سەروردابن و هەموویان پێی ئەری بن. ئەو رێگایە نێزیکترە لەوێ لەفیودالیزمەوێ بەرەو برجوازبەت و برجوازبەتی بچوو و ئینجا جەمھوریەت، ئەمڕۆ زۆری دەولەتە ئیسکەندەناقێەکان مەلەکین، تەنانەت ئەوانەي سیستمی سۆشیال دیموکراتیش پەیرەودەکەن لە هەموو سیستەمەکانی تری دونیا مرۆفترن و لەمەسەلەي مافی مرۆف و بەھاو ئاکاری مافە کەسایەتیەکان لەهەموویان لەپێشتن، ئەگەرچی مەلەکیەت تەنھا وەک سامبولیش ماییت و تیکەلی ژبانی سیاسی نەبیت. دەولەتیکی وەک بریتانیا کە بێگومان باشترین دەولەتە لە پراکتیزەي یاسا هەر مەلەکیەکیەکان هەلبژاردووێ وەک سامبول، لە سالی لەکاتی "کرۆموئیل" ١٦٥٣ بۆ ماویکی کورت رژی می جەمھوری هاتە کایەو، بەلام هەرزوو لێی پەشیمان بوون و مەلەکیەکیەکان هێنابەوێ. بریتانیا، سوید، نەرویج، بەلجیکا، ئیسپانیا، هۆلەندا، دانیمارکەر هەموویان ئەوێندە هۆشیاری سیاسیان لەناودا هەبە بتوانن باشترین شیوێ حوک هەلبژێرن، ئەگەر مەلەکیەتەکە باشنەبووایە دەیانوانی بەئاسانی و بەی خویئێرتن بیکەن بەجەمھوری، بەلام هەر هێشتویانەو هەمیشەش باشترین ولاتن لەکۆنسیپتەکانی مافی مرۆف مافەکەسایەتیەکان بەگشتی. با ئێمەي کوردیش مەلیکیکی کوردپەرورمان هەبیت، کە کوردستان بێت بەبێت بە مومتەلەکاتی خۆي بزانی و هیچکاتیک نامادە نەبێ تەنازول لە مومتەلەکاتی بکات و گرنگیش نییە کێدەبیت. خویئێکی کوردی پاک رەوشت و دابونەريت ویتالی کوردی پارتیزیت. بۆچی ئێمە دواي ٨٠ سال لە مەلیک مەحموودەوێ نەوێرین ئەو بزوتنەوێیە درووستکەینەوێ وەک کەنالیکی تری خەبات پەرەپێدانی پێدەین و هەر لەرۆژي دامەزراندنییەوێ وەک مەلەکیەتی کوردستان خاکی کوردستان بەکاملی داخواز بکەین.

کۆتایی: بۆ کۆمەلەي پەلەوران، کورتەبالیان، راوو شکاران، کەرگەلی کوردستان کۆمەلەي رەبەنمان هەبیت، بۆ بزوتنەوێی مەلەکی سەرورمان نەبیت